

мана, але й на соціально-політичний конфлікт поколінь, якій за даними соціологічного дослідження все ж таки існує.

Література

1. Бриндза В. Українські покоління ХХ століття. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n24texts/bryndza.htm>.
2. Результати екзит-полу «Україна — 2012» від 28.10.2012 р. Соціологічна група «Рейтинг» на замовлення «5 каналу». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ratinggroup.com.ua>.

Остапович Т. В.
(ФІСІТ, I курс)

ХОЛОДНОЯРСЬКА РЕСПУБЛІКА — ГЕРОІЧНА СТОРІНКА БОРТЬБИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ЗА ДЕРЖАВНІСТЬ

Український народ споконвічно захищав Європу від навали східних орд, Україна приймала на себе головний удар навал зі Сходу. Тому український народ відчув на собі іго східних деспотій: монголо-татарського, царської Росії, тиранії Й. Сталіна. Деспотії завдали численні страждання українському народові і тому він змушений був чинити опір й боротися за свою державність, яка би захищала його від чужоплемінного іга. Прикладом такої боротьби була Холодноярська республіка, яка кинула виклик радянській імперській політиці ще у роки громадянської війни на початку ХХ ст.

Неподалік від Києва на території сучасної Черкаської області у Чигиринському районі поблизу села Мельники, в 1918 році православний Мотринський монастир став осередком українського повстанського руху, очолюваного братами Чучупаками проти загарбників: німецьких окупантів та російських «білих» і «червоних» «визволителів», які несли українському населенню біди не менші як німецькі окупанти. У зв'язку з революцією, жителями села Мельники, на прохання ігумені, щоб вберегти Монастир від пограбування, було створено загін самооборони Мотринського монастиря під керівництвом Олекси Чучупака. До складу загону входило 22 особи.

Пізніше, в 1919 році, загін перетворився на полк, а Василя Чучупака було обрано командиром полку (до цього він був прапор-

щиком Російської Імператорської армії, а ще раніше — сільським вчителем). Його брат Петро Чучупака став начальником штабу полку, згодом він відзначився, звільняючи Черкаси від денікінців. Полк увесь час поповнювався, його чисельність досягала 2000 бійців станом на початок 1919 року. Цього ж року влітку утворилась Холодноярська республіка, територія якої охоплювала понад 25 навколишніх сіл та мала 15-тисячну селянську повстанську армію, бійці якої називали себе козаками, а своїх командирів — отаманами.

У листопаді 1919 р. Головним Отаманом Холодного Яру було обрано Василя Чучупака. Одночасно з цими подіями у березні 1920 року в ході радянсько-польської війни Степова Дивізія армії УНР вигнала більшовиків з Херсону та повела вдалиї наступ на захід по лінії Кам'янка — Єградівка — Ружичів — Чигирин. Зупинилась дивізія в урочищі Холодний Яр, де з'єдналась з Холодноярськими збройними силами.

Після загибелі Василя Чучупака 12 квітня 1920 р., Холодноярську республіку очолив його заступник Іван Деркач. Він керував збройними силами регіону «Холодний Яр» під час антирадянського повстання у весняно-осінній період 1920 року.

24 вересня 1920 р. в Медведівці, де 1768 р. почалося повстання, відоме як Коліївщина, відбулася нарада холодноярських отаманів, в якій узяли участь командири Степової Дивізії армії УНР й отамани інших регіонів. На цій нараді Головним отаманом усіх повстанських загонів Холодного Яру і околиць було обрано Костя Блакитного. На цей час повстанці Поділля, Холодного Яру, Херсонщини, Катеринославщини, Уманщини, Таращанщини повністю нейтралізували на своїй території дії підрозділів Червоної армії. В жовтні 1920 року Кость Блакитний склав із себе повноваження Головного отамана Холодного Яру, у зв'язку з тим що більшовики почали палити його рідні села, і розстрілювати родини повстанців в Катеринославській губернії, вирушивши на чолі Степової дивізії.

Тим часом стало зрозуміло, що всеукраїнського селянського повстання, на яке сподівався уряд УНР, не відбудеться. Армія УНР відійшла за Збруч і була інтернована. Наближення холодів виявило ще одну проблему для повстанців: козаки Степової дивізії не мали зимової амуніції. Це змусило Костя Блакитного піти на її часткову демобілізацію. Дехто з її особового складу повернувся до Холодного Яру, вирішивши продовжувати боротьбу. Серед таких був кінний полк отамана Іванова. Більшість демобілізованих бійців перейшли до підпільної діяльності.

Повстанці воювали з чорним бойовим прапором, на якому срібною ниткою було вишите гасло: «Воля України або смерть», а республіка Холодного Яру проіснувала до 1922 року. Сам факт її існування спростовує міф про позитивне сприйняття населенням встановлення радянської влади на території України. Останнім з Головних отаманів Холодного Яру, обраним на загальному представницькому з'їзді всіх отаманів республіки у червні 1921 р., був отаман Герасим Нестеренко-Орел.

Одним з етапів спецоперації ЧК по ліквідації Холодноярської республіки стала так звана «амністія», яку обіцяли тим повстанцям, які здадуться добровільно. У нерівному бою, всі вони загинули смертю героїв, а саме 2 лютого 1923 року Ларіона Завгороднього, Дениса Гупала, Мефодія Голика-Залізняка, Трохима Компанійця, Василя Ткаченка, Констянтина Здобудь-Волю, Івана Ляшенка, Григорія Яковенка, Юрія Дробатьковського засудили до розстрілу, за боротьбу проти окупантів України.

Література

1. Горліс-Горський Ю. Холодний Яр — Л. : Червона калина, 1992 — 343 с.;
2. Дяченко П. Г. Чорні Запорожці. Спомини командира 1-го кінного полку Чорних запорожців Армії УНР. — К.: Стікс, 2010 — 448с;
3. Шкляр В. М. Залишенець. Чорний Ворон [Текст]. — Х.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011 — 384с.;
4. Охрімович А. Козаки Холодного Яру проти ЧК: [Електронний ресурс]/Варто знати — Режим доступу: ounura.at.ua/news/kozaki_kholodnogo_jaru_proti_chk/2011-08-07-69
5. Енциклопедія Визвольного руху: [Електронний ресурс]/ Історичний клуб «Холодний Яр» — Режим доступу: hol-yar.nf.ua/-1

Павлік Б. О.

(фінансово-економічний ф-т, III курс)

ФІНАНСУВАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ ЯК ПІДҐРУНТЯ СТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

Слова «знання — це сила» сьогодні звучать з новою могутністю. Знання перетворились на основний фактор виробництва і суспільного прогресу взагалі. Наразі всі високорозвинуті країни